

mgr inż. arch. Tomasz Sachanowicz

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Wydział Architektury
Katedra Projektowania Architektonicznego

Rozprawa doktorska: Twórczość architektoniczna Zbigniewa Abrahamowicza.

Streszczenie

Zbigniew Abrahamowicz pozostaje jednym z najwybitniejszych architektów działających w Szczecinie, w latach 1945-1989. Projekty tego architekta prezentują różnorodność tematów (od mebli, wnętrz, małej architektury, fontann, pawilonów, przez domy jednorodzinne różnych typów po obiekty usługowe i użyteczności publicznej, jak hotele, kościoły i amfiteatry, a także zagospodarowanie przestrzeni w skali urbanistycznej) oraz bogaty repertuar form, demonstrując jego talent oraz łatwość i biegłość z jaką posługiwał się językiem architektonicznym. Jego działalność zawodowa wywarła silny i trwały ślad na środowisku zbudowanym Szczecina, jednak twórczość ta nie doczekała się szerszego opracowania.

Praca przedstawia sylwetkę i dorobek architektoniczny Zbigniewa Abrahamowicza oraz wielowątkową analizę i interpretację elementów tego dorobku w kontekście wybranych aspektów historii (lokalnej i globalnej) i teorii architektury.

Szczególny nacisk położono na zbadanie twórczości Abrahamowicza w kontekście języka architektury (analiza projektów pod kątem formy architektonicznej obejmująca elementy architektoniczne i kompozycję w tym proporcje oraz wskazanie motywów charakterystycznych, ponadto podjęto próbę ustalenia inspirujących dla Abrahamowicza wątków pochodzących z architektury lokalnej i globalnej), fenomenologii (obecność elementów *Języka wzorców* Ch. Alexandra w projektach i realizacjach Abrahamowicza), regionalizmu krytycznego (obecność cech charakterystycznych dla tego nurtu, w tym osadzenie w kontekście - dobre dopasowanie, łączenie elementów lokalnych / tradycyjnych z elementami globalnymi / uniwersalnymi). Zwrócono uwagę na ważną kwestię stosunku Abrahamowicza do dziedzictwa poniemieckiego i lokalnej tradycji budowania. W toku podjętych badań wskazano elementy architektoniczne, dzięki którym realizacje Abrahamowicza stanowią odrębną, oryginalną i rozpoznawalną grupę oraz ukazano ponadczasowe wartości prac Abrahamowicza - jego holistyczne i humanistyczne podejście do projektowania środowiska zbudowanego człowieka w każdej skali owocujące architekturą bliską ludziom, współbrzmącą z istniejącą tkanką miejską i wrażliwą na otaczającą przyrodę. Pozwoliło to na umieszczenie tej twórczości w nurcie *innej tradycji modernizmu* oraz potwierdzenie jego prekursorskiej, po-modernistycznej postawy twórczej otwartej na dialog z kontekstem i nie tylko wizualne potrzeby człowieka.

W pracy poruszono kontrowersyjny temat łączenia przez Abrahamowicza stanowiska urzędniczego w administracji budowlanej z rolą projektanta występującego w imieniu inwestorów prywatnych a także kwestię wzbogacania architektury i przestrzeni publicznej sztuką, jako aspekt przyczyniający się do zwiększenia wartości dzieł architektonicznych i osadzenia ich w lokalnej kulturze i świadomości społecznej. We wnioskach podjęto próbę określenia znaczenia twórczości Zbigniewa Abrahamowicza wraz z oceną jej nowatorstwa. Zasygnalizowano potrzebę zastanowienia nad objęciem ochroną najbardziej reprezentacyjnej części dorobku architektonicznego Abrahamowicza. Dodatkowym elementem pracy jest opracowanie map twórczości Zbigniewa Abrahamowicza na terenie Szczecina.

Celem autora było przeprowadzenie badań, których wynik pomógłby w uporządkowaniu i uzupełnieniu wiedzy na temat twórczości jednego z najznamienitszych architektów działających w Szczecinie w latach powojennych, osadzenie jej w teorii architektury, a także metodyczne sprawdzenie wyrażanych wcześniej opinii dotyczących tego dorobku.

06.09.2024

Sierpień 2024

TOMASZ SACHANOWICZ